

Забезпеченість педагогічними кадрами системи ПТО становить 88,9 %.

Протягом 2011–2017 рр. відбувалися синхронні зміни показників загально-го контингенту учнів, слухачів закладів ПТО та кількості педагогічних працівників: старших майстрів та майстрів виробничого навчання, викладачів предметів професійно-технічного циклу та викладачів загальноосвітніх дисциплін (рис. 13).

Коефіцієнт кореляції між показником «Загальний контингент учнів, слухачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти» та показниками «Кількість старших майстрів та майстрів виробничого навчання», «Кількість викладачів предметів професійно-технічного циклу» та «Кількість викладачів загальноосвітніх дисциплін» становить відповідно: 0,96; 0,94; 0,97, що свідчить про прямий зв'язок між ними.

Зміст та методичне забезпечення професійної (професійно-технічної) освіти

З метою забезпечення якісної підготовки робітничих кадрів, дотримання єдиних вимог щодо запровадження в Україні Міжнародної стандартної класифікації освіти станом на 01.06.2018 р. затверджено та впроваджено в освітній процес 410 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти (далі СП(ПТ)О) з конкретних робітничих професій, з яких 122 СП(ПТ)О – на компетентнісній основі.

У 2017 р. на компетентнісній основі розроблено та затверджено 66 СП(ПТ)О. Із них за галузевим спрямуванням: промисловість – 12, сільське господарство та переробна галузь – 3, транспорт – 5, торгівля та сфера послуг – 6, будівництво – 6, зв'язок – 5, добувна промисловість – 12, енергетика – 7, належать до всіх галузей – 10 (рис. 14).

Протягом 2017/2018 н. р. інноваційна освітня діяльність всеукраїнського рівня представлена експериментальними педагогічними майданчиками, що діють у сфері таких галузей промисловості: гірничо-добувна, машинобудування, будівництво, транспорт та зв'язок, сфера послуг, інформаційно-комунікаційні технології за тематикою:

- «Створення інформаційно-освітнього середовища у професійно-технічному навчальному закладі торгівлі та технологій харчування»;
- «Система підготовки кваліфікованих робітників сфери послуг в умовах євроінтеграційних процесів»;
- «Технологія проектного навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників автотранспортної галузі»;
- «Відкрите професійне навчання населення на модульно-компетентнісній основі»;
- «Технологія забезпечення доступності освітнього простору професійно-технічного навчального закладу для учнів з порушеннями слуху»;
- Підготовка кваліфікованих робітників з професій: «Квітникар», «Декоратор вітрин», «Флорист» з використанням технології дистанційного навчання;
- «Формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю на основі проектних технологій»;

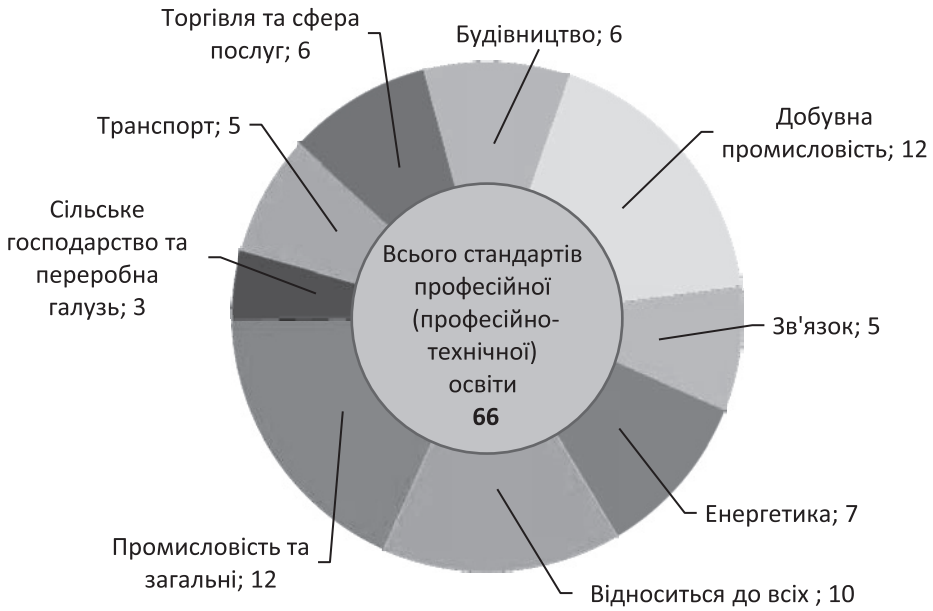

Рис. 14. Стандарти ПТО, розроблені протягом 2017/2018 н. р.

Складено за даними ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

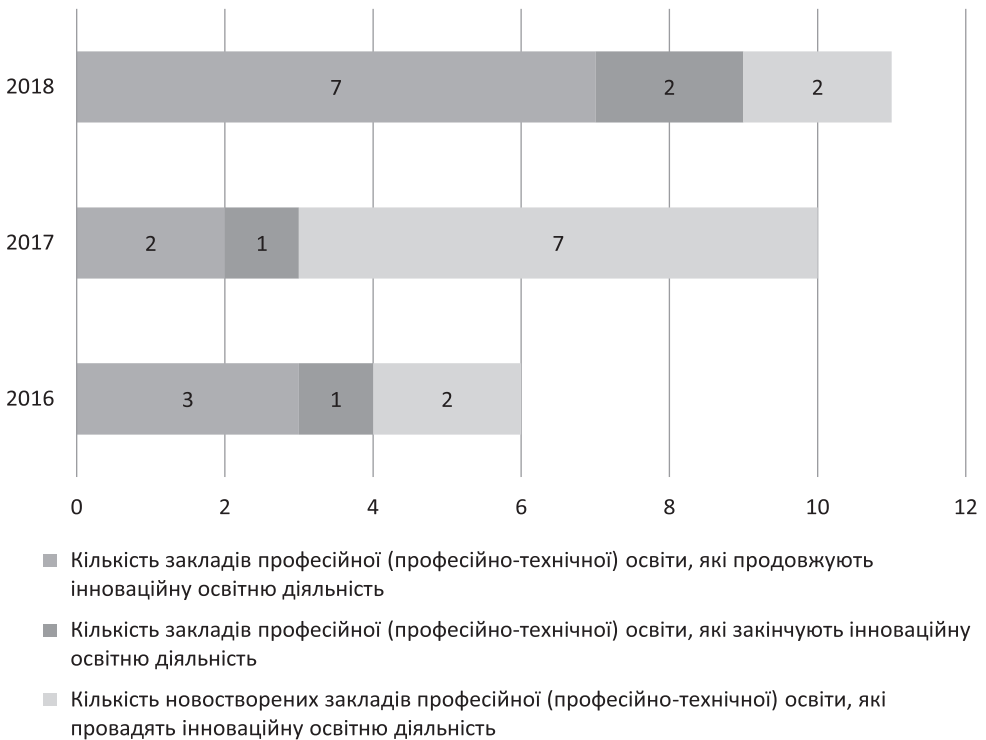

Рис. 15. Динаміка розвитку інноваційної освітньої діяльності експериментальних педагогічних майданчиків Всеукраїнського рівня на базі закладів ПТО (2016–2018 рр.)

Складено за даними ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

- «Педагогічні умови формування конкурентоздатності фахівців гірничого профілю у професійно-технічних навчальних закладах»;
- «Створення електронних навчальних ресурсів для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»;
- «Формування кар'єрної компетентності майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»;
- «Організаційно-педагогічні умови створення і функціонування Центру професійної кар'єри у закладі професійної (професійно-технічної) освіти» (рис. 15).

Протягом 2016–2018 рр. пройшли навчання за програмою Intel «Навчання для майбутнього» 3800 педагогічних працівників. Також залучено педагогічних працівників галузі до участі у соціальних проектах Microsoft в Україні: «Учитель в онлайні» та «Курс цифрових технологій».

Вищезазначене дає змогу зробити наступні висновки:

1. Сьогодні здійснюється трансформація сфери ПТО. Колегією Міністерства освіти і науки ухвалено проект концептуальних засад реформування ПТО «Сучасна професійна освіта», триває підготовка нового Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

2. У 2016–2017 рр. у рамках виконання середньострокового Плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року розпочато модернізацію мережі закладів ПТО, яка передбачає зменшення кількості малокомплектних закладів (з контингентом учнів менше 300 осіб) шляхом приєднання їх до більш потужних. У 2017 р. кількість закладів професійної (професійно-технічної) освіти скоротилась на 42 одиниці, або на 5,3 % порівняно з 2015 р. Відповідно скоротився показник загального контингенту учнів на 11,4 %.

Кількість закладів ПТО станом на 1 січня 2018 р. – 756 (без урахування 22 закладів освіти інших типів, що надають професійну (професійно-технічну) освіту) із загальним контингентом 269,4 тисячі осіб, з яких 165,7 тисячі осіб (61,5 %) чоловічої і 103,2 тисячі (38,47 %) осіб жіночої статі. Найбільший відсоток учнів, які навчалися у закладах ПТО упродовж 2017 р., це молодь 15–18 років із базовою та повною загальною середньою освітою, тобто випускники 9 та 11 класів закладів загальної середньої освіти. Також у 2017 р. спостерігалось збільшення на 35 % порівняно з 2016 р. кількості осіб віком від 30 років і старше, що здобували робітничі кваліфікації. У порівнянні з 2015 р. цей показник зріс удвічі.

3. У 2017 р. випуск становив 141,3 тис. кваліфікованих робітників, у тому числі 29 тис. з числа працюючого та незайнятого населення. 106,1 тис. осіб (75,1 % від загального випуску) отримали дипломи, у тому числі 4,4 тис. осіб – дипломи за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста (3,1 % від загального випуску). У 2016/2017 н. р. усього працевлаштовані за професією 126 тис. осіб, що становить 89,7 % від загального випуску. В останні роки серед учнів найбільш популярними були такі професії: кухар, водій автотранспортних засобів, кондитер, слюсар з ремонту автомобілів, електрогазозварник, штукатур, перукар (перукар-модельєр 2, 1 класу), слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування, лицювальник-плиточник, електрозварник ручного зварювання.

4. Система ПТО в Україні є соціально орієнтованою, тобто виконує функцію захисту вразливих груп молоді (діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; особи з інвалідністю; діти, які мають одного з батьків; діти з сімей, що потрапили в складні життєві обставини, з малозабезпечених сімей). Кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчалися у закладах професійної (професійно-технічної) освіти протягом 2011–2017 рр., становила в середньому 4,4–4,7 % від загального контингенту, а осіб з інвалідністю – 1,4–1,7 %. Випуск учнів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у 2016/2017 н. р. становив 5,3 тис. осіб (47,1 % від загального контингенту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

5. Станом на 1 червня 2018 р. в освітній процес ПТО впроваджено 410 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з конкретних робітничих професій, з яких 122 стандарти розроблені на основі компетентнісного підходу, що дає можливість підвищити якість підготовки робітничих кадрів, дотримуватися єдиних вимог щодо запровадження в Україні Міжнародної стандартної класифікації освіти.

6. Запровадження елементів дуальної форми навчання сприяє подоланню розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом. У 2017 р. 49 закладів професійної (професійно-технічної) освіти започаткували навчання з використанням дуальної форми за 54 професіями на базі понад 300 підприємств.